

INFORMACJA PRASOWA

Warszawa, dnia 17 kwietnia 2024r.

Co zrobić, by dostawy leków do domów pacjentów stały się rzeczywistością?

W ubiegłym tygodniu odbyła się konferencja zorganizowana przez Fundację MY PACJENCI oraz firmę Nettle S.A. pod patronatem Izby Gospodarczej Farmacja Polska, podczas której, w szerokim gronie, dyskutowano kwestię dostaw leków do domów pacjentów.

Dostawy leków do domów pacjentów są rozwiązaniem społecznie potrzebnym, wynikającym zarówno ze zmian demograficznych, charakterystycznych dla państw europejskich, jak i zmieniającego się modelu pacjenta, niemniej, aby stały się one możliwe, niezbędne są zmiany legislacyjne.

Pacjent chce mieć wybór.

Pan Marcin Gawroński, EMEA Regional Innovation Lead IQUVIA, zwrócił uwagę na zmieniający się model pacjenta, podkreślił, że pacjenci oczekują także wygody podczas korzystania z usług apteki oraz jednocześnie masowe korzystanie z usług e-commerce, gdzie wśród kluczowych korzyści wskazywany jest brak konieczności jechania do sklepu (76 %)¹. Sfery offline i online zbliżają się do siebie także w farmacji, a apteki nie mogą pozostać obojętne na potrzeby pacjentów.

Rozwiązania w innych krajach europejskich.

- maszyny paczkowe - jedna z największych e-apteek /sieci w Czechach umożliwia odbiór zamówień w maszynach paczkowych (Pilulka Box) umieszczonych w aptekach sieci oraz w łatwo dostępnych lokalizacjach takich jak parkingi i galerie handlowe
- terminale odbiorcze wewnątrz lub na zewnątrz apteki – Niemcy, Wielka Brytania
- dostawy realizowane przez dostawców jedzenia – kosmetyki i leki OTC – Wielka Brytania, Łotwa.

¹ Źródło: Raport „E-commerce w Polsce 2023” firmy GEMIUS

W Wielkiej Brytanii funkcjonuje także aplikacja umożliwiająca zamówienie do domów leków na receptę (Rx), obejmująca 30 miast, 1500 aptek oraz 750 000 użytkowników. W Niemczech natomiast rozwinęły się dostawy leków realizowane przez apteki własnym transportem.

Prawo unijne a prawo polskie.

Patrick Wodecki, Senior Associate w kancelarii Rymarz Zdort Maruta zwraca uwagę, że dyrektywa farmaceutyczna UE głosi, że „bez uszczerbku dla przepisów krajowych **zakazujących oferowania ludności w sprzedaży na odległość**, w drodze usług społeczeństwa informacyjnego, **produktów leczniczych wydawanych na receptę**, państwa członkowskie zapewniają, by **produkty lecznicze były oferowane w sprzedaży na odległość** (...)”. Polskie prawo farmaceutyczne dopuszcza wysyłkową sprzedaż następujących kategorii produktów z apteki:

- **produkty lecznicze wydawane bez przepisu lekarza**, z wyjątkiem produktów leczniczych, których wydawanie jest ograniczone wiekiem pacjenta
- wyroby medyczne
- środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego
- suplementy diety
- produkty kosmetyczne z wyłączeniem produktów kosmetycznych przeznaczonych do perfumowania lub upiększania
- środki higieniczne
- przedmioty do pielęgnacji niemowląt i chorych
- środki spożywcze zawierające w swoim składzie farmakologiczne naturalne składniki pochodzenia roślinnego
- środki dezynfekcyjne stosowane w medycynie
- produkty biobójcze służące do utrzymywania higieny człowieka oraz repelenty lub atraktanty służące w sposób bezpośredni lub pośredni do utrzymywania higieny człowieka.

Sprzedaż w formie dostawy do domów leków Rx jest w Polsce nieuregulowana, aktualne stanowisko Ministerstwa Zdrowia w tym zakresie brzmi – „brak możliwości dokonywania sprzedaży wysyłkowej leków dostępnych z przepisu lekarza **jest podyktowany głównie**

bezpieczeństwem pacjenta i wynika nie tylko ze specyfiki produktów jakimi są leki, ale przede wszystkim szczególnego charakteru leków o kategorii Rp, których niepoprawne zażycie może przynieść negatywne skutki dla zdrowia i życia”. Ministerstwo jako argumenty podaje:

- brak konsultacji z farmaceutą
- konieczność opłacenia przesyłki przez pacjenta
- brak dostosowania przewoźników / duże koszty specjalistycznego transportu
- dostawa leków stanowiłaby obrót w rozumieniu prawa farmaceutycznego bez zezwolenia

Powyższe kwestie są jednak do ustalenia i wypracowania optymalnego i zgodnego z prawem rozwiązania, tak jak ma to miejsce w innych krajach Europy (Portugalia, Litwa, Łotwa czy Estonia). Identyfikujemy następujące zagadnienia jako kluczowe do opracowania prawnego, jakościowego i bezpiecznego dla pacjenta sposoby dostaw leków Rx do domów:

- dostawa przez personel apteki vs. kurierzy
- sposoby zdalnej konsultacji z farmaceutą
- dostawa dla wszystkich pacjentów vs. wybrane grupy
- standardy w zakresie dostaw
- nadzór właściciela vs. nadzór kierownika apteki
- zabezpieczenie dostępności produktów deficytowych / produkty refundowane

**Co zrobić by dostawy leków do domów pacjentów stały się w Polsce dostępne? –
dyskusja panelowa.**

W czasie konferencji odbyła się także panel dyskusyjny z udziałem przedstawicieli pacjentów, zawodów medycznych oraz branży farmaceutycznej. W trakcie dyskusji Magdalena Kołodziej, Prezes Fundacji MY PACJENCI odwołała się do przykładu narzędzi e- zdrowia, które, także w fazie projektowania, odbierane były sceptycznie, po czym okazało się że stały się rozwiązaniem powszechnie zaakceptowanym i używanym. Jej zdaniem dostawy leków do domów pacjentów są rozwiązaniem, które powinno istnieć na polskim rynku, niemniej powinno być uregulowane prawnie, dążąc do zapewnienia jakości i bezpieczeństwa tego procesu dla

pacjenta. Zwróciła także uwagę, że jest to obszar, co do którego wnioski powinny płynąć także z doświadczenia pandemii, niemniej tak się nie stało. Profesor Krzysztof Filipiak, w imieniu Naczelnej Izby Lekarskiej, zwrócił uwagę, że usługa taka musi mieć zapewnione źródło publicznego finansowania, skoro ma spełnić swoje zadanie, to znaczy zapewnić do niej dostępność, a za jej pośrednictwem utrzymanie w terapii, także osobom, które nie mogą sobie pozwolić na odbieranie leków samodzielnie lub przez wspierających je opiekunów, co często jest aktualną praktyką. Pan Prezes Andrzej Tytuła z Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych, akcentował potrzebę dostaw leków i wyrobów medycznych do domów pacjentów wymagających opieki paliatywnej lub wszelkich innych, których terapia trwa długo i jest powtarzalna, zdecydowanie ułatwiłoby to także pracę i odciążało zespoły pielęgniarskie świadczące często usługi tym grupom pacjentów. Pan Marcin Repelewicz, sekretarz Naczelnej Izby Aptekarskiej, uważa, że dyskusja nad zapewnieniem w Polsce optymalnego modelu dostaw leków do domów pacjentów musi obejmować także zapewnienie kontaktu z farmaceutą, co jest niezbędne w wypadku leków ordynowanych po raz pierwszy, by przekazać pacjentowi zasady prawidłowego przyjmowania tego leku. Pani Irena Rej, Prezes Izby Gospodarczej Farmacja Polska, zapewniła, że branża farmaceutyczna jest gotowa do dialogu i współdziałania, by umożliwić polskim pacjentom funkcjonalny system dostaw leków do domów. Adwokat Marcin Piekłak z kancelarii Rymarz Zdort Maruta odniósł się do kwestii finansowania publicznego przytaczając przykład programów lekowych, gdzie dostawy leków do domów pacjenta były realizowane bez kosztów dla pacjenta, koszt był częścią ceny produktu. Niemniej model dostaw leków do domów pacjenta powinien obejmować zarówno dostawy dla osób wymagających tego ze względu na swoją sytuację, jak i standardową komercyjną usługę dla osób zainteresowanych. Wszyscy uczestnicy panelu zgodzili się, że dobrym rozwiązaniem byłoby wdrożenie tego rozwiązania w formie pilotażu. Zagrożeniem jest możliwość pojawienia się dużych platform handlowych, które będą świadczyły dostawy leków do domów pacjentów bez niezbędnej legislacji i bez możliwości kontroli warunków, w jakich będzie się to odbywało.

Paweł Szewczyk, prezes Nettle S.A. zamykając konferencję podkreślił, iż dzisiaj są realizowane dostawy produktów żywnościowych specjalnego przeznaczenia do domu pacjenta w ramach transportu farmaceutycznego w warunkach kontrolowanych i przez przeszkolony personel. Podobny model można wypracować dla dostaw leków z apteki do domu, zapewniający bezpieczeństwo takich dostaw dla pacjentów, pewność jakości serwisu dla farmaceutów i dający gwarancję producentom leków odpowiednich warunków ich przewozu.